

TÉREY JÁNOS

A Legkisebb Jégkorszak

TEJFAKASZTÓ

*Újév napja mindig a lehető legijesztőbb vákuum.
A jövővény esztendő nyomasztó csöndességgel köszön be;
Mégsem ugyanaz a letaglózottság ez,
Mint a mára elviselhetetlen – mert intézményesült
És pietista – U2 romolhatatlan klasszikusában,
A New Year's Day-ben, gondolta Mátrai.
Délután lement a Németvölgybe
(Tegnap hozta vissza a kocsit Nagykovácsi elől;
Nem volt semmi baja, és a buszok is újra jártak).
A Larusba beszéltek meg találkozót egy kis társasággal.
Lefelé a serpentinén égtek az autók ködlámpái;
Kidobált, kajla, kopasz karácsonyfákat
Gyűjtött a teherautója platójára a járőr.
Megint az a pimaszul szűrős hódara hullott
A városra, ugyanolyan alattomban, mint ősszel.*

*Leparkolt. Ez a rejtélyes, szürke építmény a fák közt
– Tájidegen bazaltból rakva ráadásul –
Valamilyen emlékmű? Talán ötvenhatos?,
Tűnődött Mátrai, haladva a megkérgesedett havon.
A funkcionalista kultúrbáz látványa fogadta,
Ez a rokonszenves, kupolás mészkőhenger,
Szegmensíves, kőkeretes ablaksorával.
Szerette, mióta kipucolták a koszból.*

*Mátrai először ment emberek közé
Ötvenkét éves ifjú apaként, szokatlanul könnyű léptekkel.
Lassan tudatosult benne, hogy saját elsőszülött,
Egynapos fiának a tejfakasztó bulijára megy.
Azt sem tudta, hová legyen az örömtől.
Került egyet a Novotel szálló zenepavilonja felé.
Valami rezesbanda befagyhatott oda,
Mivel állandóan lágy esztrádzene áradt alóla
Ezen a télen, most is döngicsélt. És ez micsoda?
A város által rég kinőtt Kongresszusi Központ állt ott,
A hajótörött objektumok egyike
(Radák legutóbb ezt is szóba hozta
Lehetséges budai parlamentként,
De abhoz kicsinek bizonyult).*

A hőésbe a MOM-park felől füst vegyült,
Valami égett, alighanem a mélygarázs,
Mostanában nem lehetett tudni;
Olyan sok a váratlan tűzfészek a hegyen,
És néha órákat késnek a tűzoltók. Ami ég, az porig ég.
Mátrai látott egy férfit, aki húslépésnyi távolságból figyelte őt.
Fölsimerte, Pispék Bertalan volt. Rajtuk kívül
Csak két formaruhás polgárőr járőrözött a parkban.
Szaporán megölelték egymást. „But no kiss”,
Sziszegte Pispék. Szeretetüknek van pontos határa.
„Szóval ti vagytok azok, akik tankkal járnak szülni!”
„Hogy tankkal és hogy járunk, némi túlzás.”
„Na milyen volt?” „Sokkal durvább, mint reméltem.”
„Apuka, de régen láttalak!” „Olyan régen,
Hogy akkor még nem is voltam apuka. Te honnan jössz?”
„Uzodából.” „Azért vagy ilyen kicsattanó.”

Együtt érkeztek a kiszemelt étterem elé.
A Larusban az a legjobb, hogy nyitott a kertre,
A szelíd és kopasz Sas hegyre, s a körbefutó, salakos sétaútra;
És ősszel ráadásul öt sor szőlőtökére néz,
S olyankor hordók szolgálnak bárszékként a kertben.
„Lesz még valaha igazi arany ősziünk?”,
Sajdult bele Mátrai szíve, mikor beléptek.
„Jé, itt mindig valami Mahler szól?”, kérdezte fülelve Pispék.
„Aba, prémium hely.” Ellenpontnak ott az ablakon túl
A télpárnázta Gesztenyés kert
A duci hóemberekkel szegélyezett, amúgy kibalt
Körsétánnyal, a furábbnál furább
Önkormányzati szobrokkal, alkalmi jégkunyókkal,
Pizkosra tiport buckákkal.

Jöttükre Binder pattant föl egy baloldali asztaltól.
Azt a mindenit, egy igaz jóbarát,
Aki ráadásul minisztériumi főosztályvezető is!
Mióta ő nem az, e rangnak szinte becsülete lett Mátrai szemében.
„Gratulálok! És főleg, hogy fiú.” „Köszönöm.”
„Mit érzel, Ágoston?”, faggatta Binder.
„Alig várom, hogy mellettem szuszogjon.
Kár, hogy apám és anyám nem érhatték meg
– Fordult Mátrai a kert felé. – Öcsémék ma telefonáltak.
Tamara is, külön. Ó, tudod, ukrán.
A mai napig nem tud jól magyarul.
Már azt hittem, ez végleges szakadás közöttünk...
Balázs mégiscsak egy... khm, informatikus.”

*Azonnal jött a kenyereslány, s nyomában a borfiú.
Egészben volt a világ, a szomszéd asztaloknál
Herendi tányéron ezüstvilla koccant.
„És mi van teveled? Excellenciás uram...”,
Faggatta Bindert Mátrai. „Hát, sejteted. Néha én is unatkozom.
Abogy régen untam a hatékony énkifejezést
Az asszertív tréningeken, unom a hivatalt.”
„Asszertív tréning, ez jó...”, kuncogott Pispék.
„Unod, ahogy a beszédnek a könnyű szellem szab irányt,
S az ember nyitott füllel, lesben áll,
Érzékkel a kötelező irónia iránt...”,
Mosolygott Mátrai. „Miért is kötelező?
Lejárt az irónia ideje”, állította Binder.
„Diplomatának kötelező – vont vállat Pispék,
Némi szemrehányással. – Én is untam,
De újra érdekel, sőt szinte felhőtlenül élvezem.”
„Én már nem. Mindig eszembe jutsz róla te
– Fordult lassan Binder Mátrai felé –,
Mert folyton te dörgölted az orrom alá,
Hogy valójában mi az, amit mi végzünk.
Te nyomtad bele a fejemet a masszába,
Bár talán velem nem voltál elég kemény”,
Mondta Binder, poharát Pispék felé is emelve.
„Lebet...” „Azt ismered, hogy a terroristát
Mi különbözteti meg a protokollfőnöktől?...
– Kérdezte Pispék. – A terroristával lehet tárgyalni.”
„Persze, alap”, felelte Mátrai.*

*Pispék tekintete elkalandozott, majd megállapodott egy ponton,
Mint egy lézeres távcső keresőfénye.
„Hé, ezt a faszit én már láttam valahol – mormolta dübösen. –
Te, ez nem a Kőnig?” „De-de.” Mátrai a szomszéd
Asztalnál ülő férfiban, aki elnagyolt gesztusokkal
Éppen rendelt, szintén Kőnig Attilát ismerte föl.
Nem szerette ezt a sajtókedvence író,
Átlagosnak, fölfújtnak és hazugnak találta.
„Oké, divatos író, de ez egy rosszízlésű nemzet”,
Tette hozzá némi rosszmájúsággal, régen.
Érzékeny regényeire, amelyek, mint megjegyezte,
Hatszáz oldalasak általában, már alig emlékezett.
„Hallottad, ahogy rendel? Hol édes fiamnak,
Hol drága Gusztikámnak hívja a pincért.”
„Mint egy nagyságos úr...”, mosolygott Binder is.
„Ez a Kőnig tényleg az a tökéletesen
Érzelemmentes ember, aminek mondják*

– Elemzett Pispék. – Egyfolytában kompenzál,
És finomkodó figyelemmel pótolja az empátiát:
Mit tetszik inni, egy kis kávé, korty konyakot?”

Másodjára kezdett el hömpölyögni ugyanaz
A Mahler-szimfónia a hangfalakból. Az ötödik.
És te, barátom?, gondolta Mátrai. Megéred a pénzedet te is.
Mint az önbizalombiányos emberek általában,
Pispék bizalmas körben mindig saját magáról beszélt,
Mintha övele történne minden először a világon!
Ma talán tapintatos lesz, az esemény erejétől
Megszállja a Szentlélek, tűnődött Mátrai.
Á, debogyis. Ha nem önmagát ajnározza, akkor csipkelődik,
Pedig őrá is ráférne némi szelíd bíráló. Ó, hagyjuk.
„Te, az ott nem a Marcelló?” „Kicsoda, Bercikém?”
„Az a csávó, aki most huppan le Kőnig asztalához.”
„Nádszálkarcsú Marcelló valahogy mindig ráér csipegetni.”
„Keveset, de sokszor.” „Marcelló, a gasztroblogger?”
„Hagyjuk, Berci – legyintett Mátrai. – Én hagyom.
Légy te is elnéző. Bocsásd meg neki, hogy él.
Én most keblemre szeretném ölelni a világot.
Én most hegyeket tudnék elbordani.”

Amikor a Larus leghíresebb vendégeit már mind kibeszélték,
Érezték, hogy most tényleg valaki,
Egy nagybetűs Valaki lépett be!
Skultéti volt ő, a kettővel korábbi,
Baloldali kabinet külügyminisztere.
Egy tisztes, enyhén őszes halánték.
„Gratulálok, fiam! És Isten éltesse Mátrai Andort!”
„Köszönöm.” „Miniszter úr, a kollégám, Pispék...
Bercikém, bemutatlak a miniszter úrnak.”
„De hiszen ismerjük egymást”, csillant föl Pispék szeme.
„A piarista sporttelepről, nem igaz? – így Skultéti. –
Hogy te milyen slank lettél, Ágoston!
Na, mi van, apuka? És ez a burjánzó poszthipszter szakáll!
Tőled szokatlan... Na, mesélj, milyen fiatal apának lenni?”
„Csodás. Még csak félíg tudom.” „Én már felejték,
Összemosódnak a két lányom viselt dolgai.
Majd meglátod, nem egyszer érkezik a fiad, hanem naponta...
Valahonnét, elképesztő messziről. És egyre közelebb jön.”
„Most már szívből értem az apák pátoszáit.
Amit eddig mérsékelten utáltam...” „dőlt hátra Mátrai.
„És végső soron a szülés képessége az egyetlen érv
A nők felsőbbrendűségének igazolására, igaz?”

Kérdezte Skultéti. „Hm, hát nem a szörnyűséges szépség?”
„Szépek mi is elég szépek vagyunk...
A szülés ugyan kétségtelenül gyötrelmes folyamat,
De meg kell hagyni, se nem bestiális, se nem embertelen,
Hanem a legvonzóbb a szenvedésfajták között.”
„Kellően kataklizmaszerű”, mondta Pispék.
„És rendkívül fájdalmas.” „Nagy félelem, nagy katarzis.”
„Nagy jó uram, mesélj te is valamit”,
Fordult Mátrai Skultétihez. „Ó, hogy mi van velem?
Kérlek, még mindig megvan az ügyvédi irodám,
Szakértő vagyok hét vagy nyolc komoly helyen...
Unalmas, unalmas... Olyan kár megvénni.”

*

„Mi vagy te, Harpagon, hogy az ezreseidet számolgatod?”
Kérdezte Mátrai Pispéktől. „Hol van a kártyám???”
Tekergőzött Pispék, majdnem lefolyva a székről.
„Eldugod? Á, szóval így. Adakozzál!”
„Nem ez az ideje”, ugrott föl Pispék. „De igenis ez az ideje,
Sőt mindig ideje van: adakozzál a szegények javára!
Vörös Kereszt, Máltai Szeretetszolgálat,
Gyermekrák Alapítvány, Ökuméné és Karitasz.”
„Nem, fogpiszkálót keresek.” „A zsebedben, hm?
Egy igazán jó étteremben, édes kisfiam,
Nincs fogpiszkáló, mert az teljesen kizárt,
Hogy az ő becses húsételük rostjai
Egészséges fogak közé akadjanak.”

Fölmerült, hogy elkéri a sakk-készletet,
De elvetették, éretlen ötlet. „Holnap reggel Marokkóba repülök”,
Jelentette be Pispék. „Kiküldetés?” „Az.”
„Te szerencsés, te nagyon is szerencsés.
Istenem, amikor még annyit utazgattunk!”,
Sóhajtott föl Mátrai önkéntelenül.
„Mi ma is utazgatunk”, vigyorgott öntelten Pispék.
„Idei első lencse?”, kérdezte a társaságtól Skultéti.
„Ugyan, rég megvolt”, pöffesztett Pispék. „Reggelire?!”
„Á, még éjfélkor.” „Nem kóstolják meg
A kocsonyánkat, uraim?”, kérdezte az érkező főúr.
„Jó, és mondja, maguknál mi az alap?”
„Füstölt mangalica, szigorúan csak a disznók
Elitgárdája... dehogyis borjúból, csirkéből!
Nálunk nincs reform.” „Helyes”, csettintett Skultéti.
Már ott is volt a vicces partedli a nyakában,
Kifinomultságának és nagyapáságának közös jele.

*És máris tértül és fordult a drága főúr!
„Kocsonya nem készül, csak télörömböl!
Főbűn irtózni csülöktől, körömtől;
Levünket gyöngyöztetve és fedőtlen,
Lassú lángon, óvakodva, mégis tetterősen
Csak főzni, ólomlábú, szép órákon át,
És megdermeszteni a kacér kocsonyát.
A fül, a perzselt bőrke és a kackiás farok
Az áttetsző aszpikban ékkőként ragyog!
A lényeg, legyen bőséggel kötőanyag.
Akad, aki zellergyökérből farag
Betétet, répát aprít, ámde főzze bárki főszer,
A fokhagyma alap.” „S a felszínén a fűszer?”
„Másnap kell enni, borssal, csöppet paprikázva!
Citrommal és ecettel, tormahabbal koronázva,
Esetleg füstölt fürjtojással.” „Ajvé, úgy a jó.”
„Az élet így szép, s néha szemkápráztató.”*

